

KMETSKI LIST

Štev. 6.

Ljubljana, 7. februarja 1940

Leto XXII

Balkan ostane miren

V dneh, kakršne preživljamo, je samo naravno, če vse ljudi preveva samo misel: mir ali vojna. Ko je lani sept. mes. spet nenadoma krvavo zagorelo evropsko ozračje, so mnogi ob spominu na izbruh prejšnje svetovne vojne pričakovali, da bodo jele prav tako deževati križem vojne napovedi kakor pred pet in dvajsetimi leti in se bo ves svet nenadoma znašel v krvavem plesu. Na srečo se to ni zgodilo in je vojna vihra ostala kolikor toliko omejena, čeprav dejansko obsega vseh pet delov sveta.

Nas je seveda v prvi vrsti zanimalo, kaj bo z Balkanom, kaj bo z nami. Menda ni treba posebej naglašati, da si narod, ki je prestal toliko vojnega gorja kakor pri nas zlasti Srbi, nikakor ne želi vojne. Enako kakor Srbi pa si želimo miru tudi Slovenci in Hrvatje, ki smo se komaj otresli tujega jarma in želimo sedaj napeti vse sile za zdravo izgradnjo lastnega doma v svobodni narodni državi.

Kljub tej iskreni miroljubnosti so nas plasi dogodka, ki so se s filmsko naglico odigrali po drugih predelih Evrope. Zato je umljivo, da je marsikdo v skrbeh trepetal, kaj prinese jutrišnji dan. Kakor pa je tudi ozračje nevarno napeto in nič kaj primerno za sanjave utvare, se vendar zdi, da nam bo usoda prizanesla in tokrat napravila izjemo. Doslej je veljalo skoraj kot pravilo, da je Balkan najbolj vroče žarišče evropskih spopadov in še v zadnji svetovni vojni je padla končna odločitev na balkanskih tleh. Medtem sedaj vse kaže, da se je os dogajanja zasukala drugače in bo zato Balkanu ohranjen mir.

Križanje interesov

V našem listu smo ponovno že naglašali, koliko različnih interesov se križa na Balkanu. Tu čez gre že kulturna prelomnica med vzhodom in zapadom, tu se križajo važna gospodarska pota. Zato vzbuja Balkan enako zanimanje v Rusiji, Nemčiji, v Italiji, Franciji in v Angliji. Za delo v miru je Balkan važen dobavitelj raznih surovin in življenjskih potrebščin, hkratu pa široko tržišče za industrijsko višje razvite države. Ob spopadih so balkanski naravni zakladi za vojskujoče se države toliko večjega pomena, hkratu pa tudi vse armade vedo ceniti hrabrost balkanskih vojakov. Saj je zlasti hrabrost srbske vojske, ki je dala podlago jugoslovanski armadi, dejstvo, ki ga z občudovanjem priznava ves svet. Vse to so okoliščine, spriču katerih bi vsak izmed sprtih taborov imel balkanske države rad za svoje dejanske zaveznice in pomočnice.

Balkanska zveza

Diplomatska in politična dalekovidnost je zaradi tega blagopokojnemu kralju Aleksandru I. narekovala ustanovitev take skupine balkanskih držav, ki bi onemogočale medsebojno izigravanje in hkratu tudi izigravanje s strani velesil. Zločinska roka je sicer idejnemu tvor-

cu prej presekala nit živlejnja, preden se mu je posrečilo novo zvezo zgraditi do kraja, vendar je že to, kar je bilo doseženega, velikega pomena. To smo čutili večkrat v zadnjih letih, kadar je Evropa drhtela v nemiru, zlasti pa lansko jesen in ves ta čas, odkar traja sedanja vojna. Balkanska zveza, ki je bila ustanovljena leta 1934 in družil v enotno skupino Jugoslavijo, Romunijo, Grčijo in Turčijo, je važno oporišče miru na Balkanu. Prvotno je bila ustanovljena za dobo dveh let, nato za nadaljnjih pet let podaljšana s pripombo, da traja v bodoče spet prav toliko časa, ako je katera izmed včlanjenih držav ne odpove.

Konferenca Balkanske zveze

Prihodnje leto februarja bi bil potekel pakt Balkanske zveze. Z ozirom na to in na kočljivo mednarodni položaj smo doma in v tujni napeto pričakovali konferenco Balkanske zveze, ki se je vršila od 2. do 4. t. m. v Beogradu. Saj je prav od poteka in uspehov teh posvetovanj odvisna usoda balkanskih držav v bližnji bodočnosti.

Zveznega pakta ni nobena izmed članic od, povedala in se zato podaljša za nadaljnjih sedem let, torej do 9. februarja 1948. Že samo to dejstvo pomeni mogočno manifestacijo skupne volje vseh zveznih članic za nadaljevanje dosedanjega sodelovanja.

Konferenca je potekala v duhu soglasja in medsebojnega zaupanja ter razumevanja. Kot zanesljivo je mogoče po zasedanju Balkanske zveze reči, da

Balkanu ne preti nevarnost

za porušenje notranjega miru, pač pa se na-

daljujejo in stopnjujejo prizadevanja za poglobitev medsebojnih balkanskih odnošajev.

Enako trenutno ni nobene zunanje nevarnosti pa porušenje miru na Balkanu. Za ta mir se zavzemajo vse države evropskega jugovzhoda. Vzoredno s tem žele vse evropske velesile z Italijo na čelu, da se sedanji evropski vojni požar nikakor ne razširi na Balkan.

Tako sporočilo je prava oljkova vejica v sedanjem viharju. Zato smo srečni in zadovoljni, da ga je deležna tudi naša domovina.

Seveda nas pa to ne sme spravljati v brezbržnost. Vprav skrbna in vsestranska pripravljenost, notranja sloga in enotna volja vsega naroda, da se odločno upre vsakemu tujemu vmešavanju v naše zadeve in vsakemu poseganju na naše območje, je in bo najboljše jamstvo za čim trajnejšo ohranitev miru in take svobode, za kakršno so sto in stoletja krvavela v srditih bojih cela pokolenja naših prednikov. Naša prva in najsvetejša dolžnost je in ostane, da znamo ohraniti in prav ceniti last, ki so jo stotisoči naših prednikov odkupili s svojo lastno krvjo.

V silni borbi, za katero se po vseh znakih Evropa šele prav za prav pripravlja, pojde za velika vprašanja, morda za večja kakor kdajkoli v zgodovini. Prav zato je verjetno, da bo ta borba srditejša mimo vseh, kar jih poznamo doslej. Nevarni valovi bodo morda butali na vse strani. Zunanja čim večja pripravljenost in kar najgloblja notranja sloga nam bosta tedaj najmočnejše poročstvo, da se bodo morali vsi taki grozeči valovi odbiti ob mejah naše domovine.

Odmevi balkanske konference

Ob začetku konference so ugotovili zunanji ministri vseh štirih udeleženih držav, da potekajo razgovori v duhu iskrenega prijateljstva.

Naš zunanji minister Cincar-Marković je naglasil, da bodo vsi rezultati v popolnem soglasju z našo oplitiko za ohranitev miru v tem delu Evrope. Romunski zunanji minister Gafencu je podčrtal v svoji izjavi popolno edinstvo mišljenja, čustvovanja in interesov na jugovzhodu Evrope. Turški zunanji minister Saradzoglu je dejal, da je ovzdušje te konference — mir. Grški ministrski predsednik general Metaxas je med drugim poudaril, da je slej ko prej glavno načelo Balkanske zveze ohranitev miru in nevtralnosti na Balkanu.

ZDRAVICA NAŠEGA ZUNANJEGA MINISTRA

Na svečani večerji 2. t. m. v Oficirskem domu je naš zunanji minister dr. A. Cincar-Marković med drugim dejal v svojem pozdravnem nagovoru:

»Že pri samem izbruhu današnjega spopada so vlade držav Balkanske zveze odkrito izrazile željo, da bi ostale nevtralne pod enim samim pogojem: da ne bi prišli v nevarnost z razvojem dogodkov njihova nedotakljivost in njihova neodvisnost. Mi smo danes srečni, da moremo ugotoviti, da so naši miroljubni naporji rodili dozdej dobre uspehe. Z enakim optimizmom gledamo v bodočnost. Balkan z nobene strani ni ogrožen. Korektno in lojalno zadržanje balkanskih narodov je bilo pravilno ocenjeno in spoštovano.

S posebnim zadovoljstvom moram pripomniti, da je zadržanje dveh balkanskopodunavskih držav, ki sta izven Balkanskega pakta — Bolgarije in Madžarske — bilo tudi v skladu z miroljubno politiko držav, članic Balkanskega sporazuma. To opravičuje iskreno upanje, da bo čut resnične solidarnosti končno odprl trajne pogoje za srečno bodočnost vsem narodom Balkana in Podonavja.

Prav tako zasluži naše popolno priznanje dragocen prispevek, ki ga je Italija dala za ohranitev miru v jugovzhodni Evropi s svojim modrim stališčem nevojskujoče se stranke, ki ga je zavzela od začetka vojne.

Politika, ki so jo vodile države Balkanskega sporazuma, je že vzdržala težave kritične dobe v današnjem spopadu. Samo s takšno politiko bomo mogli še dalje odstraniti vojno od Balkana. Na ta način balkanski narodi, prispevajoč lokaliziranju vojne, delajo istočasno tudi za čim hitrejšo vzpostavitev miru v Evropi in olajšanje vse one plemenite iniciative, ki prihaja od najavtoritativnejših osebnosti sveta, da bi se človeštvo obvarovalo pred nepopravljivo katastrofo.

ODGOVOR ROMUNSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA GAFENCA

V imenu zunanjih ministrov zavezniških držav se je za pozdrav zahvalil romunski zunanji minister Gafencu in je poudaril popolno prijateljstvo in zaupanje, ki vlada med vsemi štirimi državami Balkanske zveze in ki daje njihovi zvezi tako visok pomen. Vse so odločne braniti svojo svobodo in neodvisnost svojega nacionalnega ozemlja. V svojih miroljubnih stremljenjih so odločene, da ne dopuste nobene napada. Veliko ozemlje balkanskih držav od Jadranskega do Črnega morja in do Karpatov je složno v tej politiki. Nevtralnost balkanskih držav je v splošnem interesu in pričakujejo balkanske države, da bo enako lojalno respektirana od drugih, kakor se je držijo one.

Balkanske države niso desinteresirane na svetovnih dogodkih, ki tako žalostno ogražajo civilizacijo Evrope. Gafencu je izrazil upanje, da bo kmalu napočil dan, ko bodo v Evropi zavladali mir, red in sloga. V toplih besedah se je spomnil Bolgarije in Madžarske in poudaril voljo držav Balkanske zveze za zблиžanje z vsemi sosedi.

ODMEVI PO SVETU

Italijanski listi pripisujejo beograjski konferenci velik političen pomen zlasti zaradi tega, ker je to prvi večji diplomatski sestanek po izbruhu sedanje vojne v Evropi. Naglašajo tudi, da se bo Bolgarija prilagodila politiki, ki jo bodo določile države Balkanske zveze na beograjski konferenci.

V londonskih krogih zlasti opozarjajo na zблиžanje med Bolgarijo in Turčijo. Turčija je po teh poročilih zagotovila Bolgariji, da bo spoštovala njeno nevtralnost in njene meje. Zato se Angležem zdi celo verjetno, da se sedanja Zveza utegne preosnovati v splošno balkansko zvezo obrambnega značaja.

Belgijski listi obširno poročajo o konferenci in v glavnem poudarjajo, da gre članicam balkanskega sporazuma v prvi vrsti za to, da bi še bolj utrdile svoje medsebojno sodelovanje in da bi na ta način ohranile nevtralno stališče ter pomagale h končni ustalitvi miru v jugovzhodni Evropi. Jugoslavija je po mnenju listov vodilna nevtralna država in prvorazredni činitelj miru v jugovzhodni Evropi.

RUSI O BALKANU

Moskovska »Pravda« objavljala celo uvodnik o balkanski konferenci.

Pojasnila, da Velika Britanija in Francija s toliko pozornostjo sledita beograjski konferenci, po mnenju »Pravde« ni iskati v dnevnem re-

du konference, marveč v tem, da so »balkanske države postale prizorišče najhujše diplomatske igre imperialističnih držav«. List meni, da hoče ta Velika Britanija in Francija Balkan že ne spreemiti v novo bojišče proti Nemčiji, pa vsaj tudi s te strani Nemčijo gospodarsko izolirati. Nemčija spričo tega pač ne more ostati mirna, ker je jugovzhodna Evropa z gospodarskega vidika zanjo ogromnega pomena. Velika Britanija je lani na vse načine skušala ojačiti svoje pozicije pri državah Balkanske zveze in zgolj iz tega nagiba je prišlo do pakta s Turčijo ter do garancij za Grčijo in Rumunijo.

Kljub temu zapadnima velesilama ni uspelo, da bi Nemčijo gospodarsko izolirali. Trgovinski odnosi Nemčije z Jugoslavijo in Rumunijo se normalno razvijajo. Prav pred kratkim je bil sklenjen nov trgovinski sporazum tudi s Turčijo, z Madžarsko pa so odnosi že od nekaj zelo tesni.

Madžarska in Bolgarija ne sodelujeta na beograjski konferenci. Kakor so članice Balkanske zveze interesirane na ohranitvi teritorialnega statusa quo, sta ti dve na njem v najmanj toliki meri neinteresirani. Malo je spričo tega verjetno, da bi konferenca prinesla kake nove rezultate.

Tudi po ostalem svetu je zbudila balkanska konferenca obilo odmevov, kar samo dokazuje, kako važno je v političnem življenju Evrope vprav balkansko področje.

URADNO POROČILO

Po končani konferenci stalnega sveta Balkanske zveze je bilo izdano uradno poročilo, ki naglašaja:

1. skupni interes štirih držav, da ohranijo mir, red in varnost na jugovzhodu Evrope;

2. njihovo trdno odločnost nadaljevati odločno miroljubno politiko, držeč se točno njihovih stališč glede današnjega spopada, da bi obvarovali pred izkušnjami vojne ta del Evrope;

3. njihovo voljo, da ostanejo združeni v krogu sporazuma, ki izvaja samo svoje lastne cilje in ki ni naperjen proti nikomur, ter da skupno skrbe za ohranitev pravice vsake članice do neodvisnosti in nacionalnega ozemlja;

4. njihovo iskreno željo ohraniti in gojiti prijateljske odnose s sosednimi državami v pomirljivem duhu medsebojnega razumevanja in miroljubnega delovanja;

5. potrebo, da se izpolnijo in ustvarijo čim tesnejše gospodarske in prometne zveze med balkanskimi državami, pri čemer naj se organizirajo posebno trgovski odnosi v okviru Balkanskega sporazuma;

6. podaljšanje balkanskega pakta za novo statutarno dobo sedmih let, začenši z 9. februarjem 1941;

7. sklep štirih zunanjih ministrov, ohraniti medsebojne tesne stike do prihodnjega rednega zasedanja stalnega sveta, ki bo v Atenah februarja 1941.

Prirodna politična pot

Leto 1929, ki nam ni toliko poznano po vzrokih svojega nastanka kakor po posledicah, je zaustavilo tudi prirodni politični razvoj med Slovenci. Stranke v tej ali oni obliki so bile vedno in bodo vedno nositeljice političnega življenja. Nič ni bolj naravnega, kakor da se stanovni ne organizirajo samo gospodarsko in stanovsko, temveč tudi politično. Gospodarske in stanovske nepolitične organizacije ne morejo nikoli opraviti vseh nalog. One so lahko dragocene pomočnice političnih skupin in tudi same zase lahko mnogo pomenijo. Toda zaradi svojih omejenih ciljev in ravnotako omejenih sredstev v najbolj odločilnih časih ne pomenijo tega, kar pomeni dobro zlepljena politična organizacija.

Slovenski kmet je po l. 1918 prav jasno sprvedel, kar je bil že pred tem letom samo no čutu dognal kot usodno zase.

Sprevidel je, da po svoji številčni moči tvori armado ne sebi, temveč meščanskim strankam, ki so se različno imenovala, ki pa niso imele na kmeta kot predmet politike prav nič različnih pogledov. Sprevidel je, da gredo njegove gospodarske in socialne potrebe v drugo smer kakor potrebe teh strank. Sprevidel je, da mora, ako naj postane činitelj v politiki ali gospodarstvu, zbrati v svojih lastnih rokah množico nit, ki preprezajo vso obilico teh odnosajev in ki prav spletene tvorijo njegovo korist, a napačno spletene le mrežo, iz katere ne more.

Ko je videl, da je politična moč z njegovo pomočjo osredotočena v vseh drugih rokah, le njegovih ne — je segel po pravem orožju: po svoji stranki. Nekaj ga je pri tem motilo. Prav bridko se mu je maščevalo dejstvo, da se je vse dotlej dal voditi od nekmetoško opredeljenih načel in ljudi. Manjkala mu je šola, kakor manjka onim bralna preizkušnja, ki se brati niso učili. Politika je gotovo najtežja šola. In zato so tudi tu možne najtežje hibe. Še prav posebno ob začetkih. Toda to se ne more šteti za vzrok, ki bi opravičeni zamislili mogel spodnesti tla. Vprašanje volje je pri Slovencih najbolj bistveno. Kolikokrat smo že spoznali, kam nas vodi politika, ki nam je kakor mlinski kamen, obešena okrog vrat že od davnih časov nazaj. In vendar, kolikokrat smo že onemogli pod tem bre-

menom popustili pred onimi, ki smo jih obsojali!

Popustiti pa ne bi bili smeli. Mislimo, da prav povemo, če v tisti kmečki generaciji, ki je politično gledala — udejstvovati se ni mogla — v zadnjem desetletju, če v tem rodu vidimo ljudi, ki bodo z večjo samozavestjo in vztrajnostjo, pa tudi z globljo vztrajnostjo nanovo živili politična stremljenja kmečkega stanu. Kdor je imel oči odprte, ni mogel spregledati odločnih čet kmetskih fantov, ki so javno manifestirali svojo novo zavest. Sicer so bile njihove manifestacije le kulturne prirode. Ker pa je kulturna odprelba le kos človekove obče opredelbe, je jasno, da se volja kmetske mladine ne more ustaviti samo pri tej. Preveč je spoznanja iz preteklosti, pa preveč življenja in hotenja v njej v sedanosti, da bi mogla biti večno zadovoljna kot udeleženelec, ki pritrjuje in posluša. Njena obzorja in njene želje so širše. Spoznanje očitno kaže, da more kmet biti politična sila le, če ima svojo stranko. Spoznanje kaže, da meščanstvo bistva kmetovih problemov skoraj nič ne pozna, kar pa ga ne moti, da si kljub temu prisvaja vodstvo nad njim. Od kmeta do gospoda je dalje kakor od zemlje do neba. Bližje moreta priti le, če sta kot enakopravna organizirana vsak po svoje. Sodelovanje ni izključeno, celo bi nesodelovanje bilo pogrešno. Toda način ne sme biti tak, da veljava kmetskih množic zginja prav tam, kjer bi se morali drugi pred njo spoštljivo priklanjati: pri delitvi oblasti in vsega tega, kar iz nje izvira.

Slovensko meščanstvo je doslej znalo spretno zatirati vsak večji razmah dvema stanovoma: delavcu in kmetu. Delavca so razglašali ob vsaki priliki za nevarnega družabnemu redu: kmeta so svarili pred ono drugo meščansko gospodo, češ, ta te bo zatrla. Posledice tega že dovolj časa teže pleča obeh. Če bi se le ena izmed obeh razvijala ob odkritem prijateljstvu meščanstvu, bi bilo povsod mnogo več resnice, več moči, več veselja za delo, pa toliko manj možnosti za izvajanje avtoritarnih stremljenj, ki pozivajo narode in države. Kadar pridejo resni časi, se posledice pokažejo v vsej stvarni luči. Vsaka napaka je mati nečemu, kar je slabo.

Kmetska mladina je dovolj zrela, da izreče tole misel: naša prirodna politična pot je v naši lastni politični organizaciji, kakor je tudi za vse delavstvo, pa posebno slovensko, edina naravna pot ena delavska politična organizacija. Iz tega se sama po sebi poda prirodna pot meščanstva. Trije enakopravni bodo vedno lažje prihajali do potrebnih sporazumov, ker bo vsak vedel, kaj hoče in vsak vedel, kako daleč sme, da ne ogrozi vseh drugih. Stranke, ki so za vse, nikoli ne morejo pretehtati pravično vsega in v njih je mali človek, kakor sta slovenski kmet in delavec, že vnaprej izgubljena. Politika ne more obstojati v tem, da se mali človek odreče vsemu na ljubo bogatejšega zaradi sloge, sovražne nevarnosti in podobnega. Politika more obstojati le v tem, da imej vsakdo možnost, braniti in bojevati se za svoje in v tem, da v zadevah, ki se tičejo vseh, gre po poti, ki je koristna čim večim.

Kmetska mladina ne mara stati ob strani. Bilo bi prav, da jo nehajo prezirati in zapostavljati prav tam, kjer bi jo morali varovati kakor punčico očesa.

Škoda, da sile, ki so v njej, čakajo še kaj

časa na to, da bi se smele razvijati. Pot kmetske mladine je šele zastavljena; ona ve, da je dolga in težka, da bo treba boj, samozatajevnja in žrtev. Toda ona tudi ve, da je njen cilj velik in tako mogočen, da je vsega tega vreden.

Leta 1904 je Ante Radić na Hrvatskem zastavil svoje pero za pravice kmetskega ljudstva. Slovenska mladina mora hiteti, da dohiti zamujeno. Ni v narodovo korist, če ji bo kdorkoli zastavljajal pot. S. G.

Doma in drugod

POLITIČEN POLOŽAJ

Vprašanje volitev in preureditev ostale države zaposlujeta še vedno celokupno našo politično javnost. Nesoglasje obstoja v tem, katero vprašanje naj se najprej reši. Nesoglasja obstojajo ne samo med opozicijo in vlado, marveč tudi med vladinimi skupinami. Znano je stališče dr. Vl. Mačka in HSS, ki zahteva takojšen razpis volitev za narodno skupščino, ali pa neodvisno od teh volitev v hrvatski sabor. To stališče podpira tudi SDS. Nasprotno temu zahteva JRZ najprej preureditev ostale države in šele nato razpis volitev bodisi v narodno skupščino ali pa v hrvatski sabor.

JRZ pa v tem pogledu ni enotna. Na seji glavnega odbora JRZ, ki se je vršila sredi januarja v Beogradu, je bila sprejeta na pobudo slovenskega dela JRZ resolucija, ki pravi: najprej preureditev, nato volitve. Na tej seji ni bil navzoč drugi podpredsednik dr. Kulenović. Takoj po objavljeni resoluciji je podal odločno izjavo, da se z njo ne strinja. Tudi dr. Kulenović se zavzema za razpis volitev najprej in šele nato naj se pristopi k preureditvi države.

Stališče dr. Kulenovića je močno zrahljalo enotnost JRZ in poslabšalo medsebojne odnose med posameznimi skupinami, ki to stranko sestavljajo. Predsednik stranke g. Dragiša Cvetković se trudi, da bi se JRZ združila z glavnim odborom Narodne radikalne stranke v Jugoslovansko radikalno stranko. Dr. Kulenović misli na obnovitev Jugoslovanske muslimanske organizacije.

Glavni radikalski odbor odklanja vsako misel na kako spojitve z JRZ. On zahteva obnovitev stare Narodne radikalne stranke. Stranka bi svoje organizacije razširila po vsej državi in vsakdo bi imel odprto pot, da se v njej začlani. To možnost bodo imeli seveda tudi vsi člani JRZ, zlasti oni iz Slovenije.

Dr. Lazar Marković je skušal pridobiti radikale za namero g. Dragiša Cvetkovića, toda njegova akcija ni rodila nobenega uspeha. Predsednik radikalov stari Aca Stanojević je Markovićevo prizadevanje odločno odklonil.

Proti resoluciji JRZ in proti njeni zahtevi o takojšnji ustanovitvi srbske in slovenske banovine je nastopil tudi predsednik HSS dr. Vl. Maček. Izjavil je, da te zahteve in resolucije niso merodajne in da niso v skladu z besedilom sporazuma od 26. avg. 1939.

»Hrvatski dnevnik« je ob tej priliki ostro

napadel slovenski del JRZ in njegovo časopisje ter mu očita, da se je postavilo proti interesom Hrvatov in Hrvatske. Slovenski del JRZ se je znašel v navskrižnem ognju. Njegovo časopisje si pomaga iz zadrege na ta način, na očita naprednim Slovincem hujskanje v Zagrebu in podpiranje centralizma v Beogradu, čeprav je Jugoslov. nac. stranka in z njo vsi napredni Slovenci že peto leto v opoziciji in nimajo prav nobenega vpliva na vodstvo državne politike in seveda ne nosijo tudi nobene odgovornosti za to sřvar.

PREUREDITEV DRŽAVE

Slovensko JRZ časopisje je objavilo vest, da bodo v kratkem gotove uredbe o ustanovitvi srbske in slovenske banovine, oziroma o prenosu pravic na nje. Na to vest je odgovoril Hrvatski dnevnik, ki je rekel, da mu o tem ni ničesar znanega in če je v tem pogledu kaj storjenega, je bilo izvršeno brez sodelovanja HSS in brez njene vednosti.

POLITIČNI ZAKONI

Na sejah političnega odbora ministrov so pretresali vprašanje spremembe načrta volilnega zakona za volitev narodnih poslancev. Po časopisnih vesteh so bile spremenjene določbe o državni listi in o volilnih okrožjih v Bosni in Hercegovini. Volilna okrožja v Sloveniji bi torej ostala, čeprav je bilo v tem pogledu iznesenih več tehtnih pomislekov.

Poleg volilnega zakona so na teh sejah govorili tudi o zakonu o tisku in političnih strankah. Naše stališče smo že večkrat ugotovili in podčrtali naše zahteve o vseh teh vprašanjih.

Demokracija je beseda današnjega časa, demokratizacija našega javnega življenja je zahteva vseh političnih strank. Vrnitev popolne politične svobode, svobode tiska, svoboda zborovanja, to so osnove demokracije. Tej svobodi morajo slediti občinske, nato volitve v narodno skupščino in senat. To bi bil najprirodnejši vrstni red obnavljanja demokracije.

Osnovo državnega političnega življenja tvorijo občine in pri njih bi bilo treba početi.

Pri nas so se vršile najprej volitve v senat. In to prej, predno so bili uveljavljeni svobodoljubni politični zakoni. Če se je pa že pričelo z drugega konca, naj bi se od tam tudi nadaljevalo in izvršilo volitve v parlament na podlagi

novih političnih zakonov.

Ves notranje politični položaj, ki je postal vsled nasprotnih si stališč močno zapleten, bi bil na mah razčiščen z razpisom volitev v narodno skupščino. Volitve bi pokazale pravo narodovo razpoloženje in preureditev ostale države, kakor je zamišljena v sporazumu, bi se dokončala tudi na slovenski in srbski strani.

RADIKALI SE POSVETUJEJO

Člani vodstva Radikalne stranke gg. Krsta Miletić, bivši minister Miloš Bobić in dr. Mirko Kosić, bivši nar. posl. so pretekli teden obiskali v Nišu šefa Radikalne stranke g. Aco Stanojevića in z njim dolgo razpravljali o vprašanju združitve raznih radikalskih skupin. Dr. Mirko Kosić je po konferenci izjavil, da ne more biti niti govora o kakih spojitvi z JRZ.

V OKVIRU JUGOSLOV. NAC. STRANKE

je bil osnovan poseben odbor, ki bo imel nalogo pripraviti vse potrebno gradivo za morebitne volitve v narodno skupščino po novem volilnem zakonu.

DEMOKRATI

Prvak demokratske stranke g. Milan Groll je imel pretekli teden v Nišu sestanek političnih somišljenikov. Po sestanku je g. Groll dal novinarjem izjavo v kateri je rekel med drugim, da so demokrati k vsem vprašanjem, ki so sedaj pri nas na dnevnem redu zavzeli jasno in določeno stališče. Demokrati čakajo, kaj bo rekla druga stran.

V vladi je angažiranih šest strank, je rekel g. Groll, ne uzimajoč v poštev še tudi osebne skupinice. Od teh šest skupin se je četvorica že izjavila o tem vprašanju. Dva od njih zahtevata najprej preureditev države pred volitvami, dva pa se zavzemata za drugačen vrstni red. Dva od njih še molčita in nista zavzela svojih stališč. Treba je torej počakati, da se razčistijo stvari med vladinimi skupinami in da se končajo razgovori med onimi, ki so postavili dvojne nepomirljivih stališč, in da spregovore še oni, ki še molče. Kdaj se bo to zgodilo, ne more nihče vedeti.

V Novem Sadu je imel zborovanje bivši radikalski nar. posl. g. Stojan Spadijer. O sporazumu je rekel med drugim tole: Iz dosedanjega dela pri izvajanju sporazuma se je očitno ugotovilo, da sporazum ni definitiven. Obstojata še velik nesporazum o ureditvi mnogo večjega dela države. Razdelitev je izzvala nezadovoljstvo celo v vrstah JRZ, dočim o stališču opozicije ni treba niti govoriti.

Mi se borimo za svobodo in demokracijo in do nje se mora priti, sicer ne bo sprejemljiv noben sporazum.«

Glede zahteve šefa muslimanskega dela JRZ g. dr. Kulenovića o posebni banovini Bosne in Hercegovine je rekel g. Spadije tole: »Tega ne bomo dovolili, ker bi to pomenilo zanikanje borbe, ki jo stoletja vodimo, kar so nam priznale celo avstrijske oblasti.«

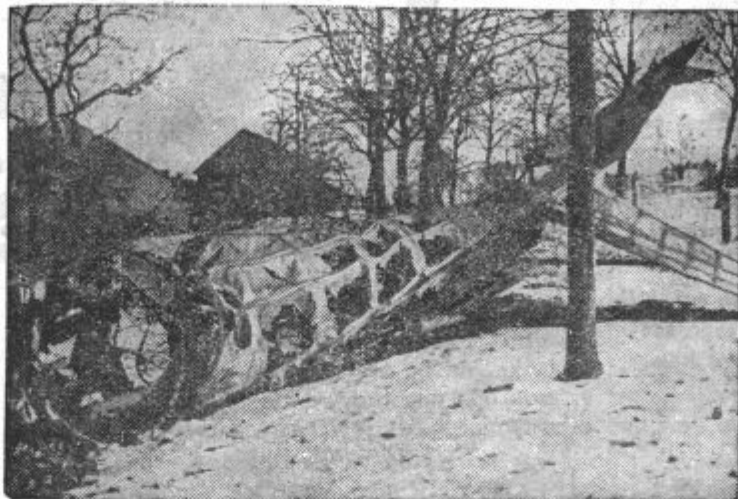
Iz teh izjav se more dobro preценiti vso globino nasprotja, ki je zavladalo v vprašanju volitev in preureditve naše države.

SVOBODA IN FEDERACIJA

»Hrvatski dnevnik« razpravlja o federativni ureditvi naše države, v katero smer jo je potisnil sporazum in pravi:

»Za federacijo sta se izjavili tudi JRZ in Demokratska stranka (Davidović). Toda pri tem ne smemo pozabiti na eno okolnost. Ko je ruski car Aleksander I. leta 1805 zaprosil predsednika Zedinjenih držav Severne Amerike Jeffersona, da ga seznaniti z ameriško federalno ustavo, ga je ta opozoril na to, da je nemogoče, da bi fedrealizem funkcioniral brez svobode. Tudi južnoameriške države so bile organizirane na federalističnem temelju, in nekatere so formalno še dandanes federacije, toda federalistična misel v teh državah je bila stvarno pokopana, čim je bila ukinjena demokracija. Sovjetska Unija je formalno tudi federativna država, ki se sestoji iz 11 federativnih republik, 22 avtonomnih republik, devet avtonomnih oblasti in devet nacionalnih okrožij. To znači, da je Sovjetska Unija sestavljena iz 51 avtonomnih edinic. Toda vsakomur je poznano, kako majhna je nezavisnost teh edinic, četudi se vsaka izmed njih po ustavi iz leta 1935 more formalno odcepiti od Unije. — To je zato, ker vlada v Sovjetski Uniji diktatura. Ni federacije brez svobode in demokracije. Radi tega je potrebno, najprej uvesti svobodo in parlamentarizem, pa potem šele izgraditi vso državno zajednico na federalistični osnovi. Kdor se izmika volit-

Desno: Z zapadnega bojišča dobiva svet namesto vojnih poročil samo poročila o vremenu. Podobne so tudi slike, kakršnih eno danes objavljamo. — Spodaj: Francosko letalo, ki so ga Nemci sestrelili za fronto. Po vseh dosedanjih vesteh je na tem bojišču vojna v zraku važnejša ko boji na kopnem, ki se morda sploh ne bodo mogli razviti v takem obsegu, kakor smo bili tega vajeni v zadnji svetovni vojni

vam, temu ni niti do federacije, niti do demokracije.«

■ **Ustavljene pošne pošiljke iz Amerike.** Poštno ravnateljstvo Zedinjenih ameriških držav je izdalo obvestilo, da ne bo več prevažalo z vodnimi letali v Evropo pošnih pošilk, namenjenih v vojskujoče ali nevtralne države, ki leže blizu vojnega pasu.

■ **Pri novi sovjetski ofenzivi na Finskem** so letalci spustili v zaledju večje število vojakov s padali. Rusi jim pravijo parašutisti. Ti padalci so oboroženi s strojnimi in malimi brezžičnimi stanicami. Finci trde, da so 20 padalcev ujeli, nekaj pa pobili.

■ **Prvi kolhoz na Poljskem**, ki jo je zasedla Sovjetska Rusija. V okolici Bjalistoka je bil osnovan prvi kolhoz. K skupnemu gospodarstvu je pristopilo 36 kmetov s 500 orali zemlje. Od veleposestniške zemlje so jim oblasti dodelile še 300 oralov.

OPOZORILO NAŠIM NAROČNIKOM!

Vse naše cenjene naročnike, ki dolgujejo na naročnini za nazaj še kak znesek, opozarjamo tem potom ponovno ter prosimo, da vsak, ki je prizadet, vsaj do konca tega meseca svoj zaostanek poravnava.

Vsakomur, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo neljubo primorani ustaviti nadaljno pošiljanje Kmetijskega lista.

F. Skowronek:

5

Grbulja

Mazurska povest.

»Da si imel neko ljubezen. Ker je potlej dekle vzelo drugega, nisi doslej hotel nič vedeti o ženitvi. Nato je hotela vedeti, kaj delam tu pri vas in če bom potlej še ostala tukaj.«

»No in kaj še dalje?«

»V nedeljo priti tja na kavo.«

»Prav. Kako pa je z dotico?«

»Hm, mislim, da dobro. Lahko boš vse izplačal, pa bo še kaj ostalo zato.«

»To bi pa ne bilo napak. Zdaj pa, hm, katero naj vzamem, starejšo ali mlajšo?«

»Mlajša je blaga in prijazna, starejša je ostrega jezika. Če pa vzameš eno, dobiš tudi drugo za nameček. In hudobna svakinja je hujša ko hudobna žena. Ona namreč hujška, kadar si prideta zakonca kaj navzkriž. Zatorej mislim: starejša je boljša.«

Drugo nedeljo se je Ludvik odpeljal v Ukto na oglede. Gospa Komosa, bodoča tašča je vse pripravila za snubčev prihod. Napekla je celo skladalnico kolačev, a kava je stala pripravljena v pečici. Bila je eksekutorjeva vdova iz Bele in je s hčerkama najela stanovanje na vasi, da bi ceneje izhajala. Mala predsoba, takole izbica za snaženje, je bila tako polna pohištva, da se je človek komaj obrnil v njej. Na zofi, po vseh naslonjalih pri stoli, na vsaki mizici in na polici so bili pregrnjeni kvačkani prtji. Po stenah je viselo vse polno slik, ve-

činoma fotografij, vmes pa pet jeklorezov, predstavljajočih gole ženske, ki so bile odete le v lahne pajčolane, z imeni petih delov sveta. V bujnih laseh so nosile te ženske, katerih ena je bila črna, druga rjavo-rdeče in tretja rumeno pobarvana, blesteče verižice iz zlatih ali srebrnih papirnatih lističev, okrog života pa so se jim opletale kite nenavadnih cvetlic, ki so bile prav tako nalepljene na podobe.

S svojim zapravlživčkom, v katerega sta bila vprežena dva iskra, mlada konja, se je bil Ludvik pripeljal pred hišo. Tudi sam je bil videti na moč svečan. Nosil je fino, svetlo obrobjeno perilo kakor kak gospod iz mesta, in njegova temna obleka nikakor ni bila videti kmetska. Krepke brke je bil navihal in namazal s pomado, lase si je bil zmočil in jih počesal na premo prečo. Kakor pa je bil tudi na zunaj videti miren, mu je bilo vendar tesno pri srcu. Spotoma si je bil zaman ubijal glavo s tem, kaj naj bi s temi tremi ženskami govoril. Vse skupaj pa se je vendar zasukalo bolje nego je bil upal. Gospa Komosa ga je najprej sprejela sama, ga s prijaznimi besedami pozdravila in se zahvalila za čast, da jo je obiskal. Natanko tako je bila že v naprej napovedala Grbulja. Storil je torej, kar mu je bila predpisala za ta položaj: večkrat zapored se je priklonil in končno izdaval frazo, kako ga veseli, da se more seznaniti s spoštovano gospo Komoso in gospodičnima hčerkama. Do tu je segalo navodilo, ki mu ga je bila Grbulja dala na pot. Odslej je bil pa navezan sam nase. Ko bi bil prišel v pravo kmetsko hišo, bi bil vedel, kako se mu je treba vesti. Tedaj bi bil dejal: Jaz sem Ludvik Rostek iz Rakovega, prihajam snubit, pa se bomo pomenili o tem.

Tu pa ni le občutek, kakor da je na napačni sledi.

Gospa Komosa pa je videla njegovo zadrego in si jo je tolmačila njemu v prid. Povprašala ga je po »gospodu papanu«, ki da je še tako krepak.

»O seveda«, je rekel Ludvik, »ta kosi še kar po tri dni zapored.«

»In grbasta gospodična, ki je bila tu pri nas, to je brčkone vaša sodojenka?«

»Sodojenka?«

»No, mislim, da je bila vzgojena pri vas.«

Zdaj se je Ludviku odprla prosta pot. Slikal je, kako je Loviza kot otrok padla raz voz sena in potlej celo leto »čivkala«, dokler iz tega ni prišla grba na dan; kako so ji starši pomrli in kako jo je potem njegov oče, ki ji je bil za varuha, vzel v hišo, dokler ni odšla v mesto, da bi se izučila za šiviljo. Ko je vprav podrobno slikal, kako izvrstno Grbulja gospodinji, sta prišli obe gospodični Komosovi v sobo. Delali sta se močno začudeni, da naletita na obisk, in sta vprašali, ako morda »motita«.

»Ne, otroka, gospod Rostek nam hoče izkazati čast, da bo z nami pil kavo. Lahko kar prineseta.«

Lina, starejša, je vzela prt z mize in ga prav lepo zložila, nakar je mlajša Avgusta odprla omaro in po daljšem izbiranju vzela iz nje bleščeče bel prt s sinjim robom. Snubec je tako imel dovolj prilike videti, da je vsa omara polna perila. Vsak sveženj je bil prevezan z dvema sinjima ali rožno-rdečima trakovima. Mati je medtem z rook podrgnila po mizi in z zadovoljnim pogledom na prste ugotovila, da ni niti praška na njej. (Dalje prihodnjič)

Kaj se godi po svetu

DVA MESCA RUSKO-FINSKE VOJNE

Po finskih poročilih Rusi v prvih dveh mesecih vojne s Finci niso imeli posebnih uspehov, pač pa velike žrtve. Tako zatrjujejo Finci, da so od začetka vojne do konca januarja sestrelili najmanj že 287 ruskih letal in uničili 500 tankov. Druga poročila govore celo o uničenju 1000 tankov.

Enako poročajo Finci tudi o velikem številu človeških žrtev na ruski strani. Števil ne navajamo, ker so hude, hudo različna in ne nudijo nobene prave slike. V splošnem pa lahko kot nepristranski poročevalci mirno trdimo, da se števila ujetih, mrtvih in ranjenih ravna po tem, odkod izvira poročilo. Z drugo besedo povedano, se to pravi, da propaganda zdaj s te, zdaj z one strani tako samolastno slika položaj, da si je težko ustvariti pravo sliko o resničnem stanju.

Finsko uradno poročilo pravi, da so Rusi pustili v prvih dveh mesecih 250.000 mrtvih na bojišču, medtem ko so finske izgube neznatne.

Na vsak način je treba priznati, da se Finci bore junaško in požrtvovalno. Prezreti pa tudi ne kaže dejstva, da ima tisti, ki mora osvajati, vedno več žrtev kakor branilec, zlasti še, če ima branilec dovolj naravnih in umetnih ovir proti nasprotniku.

V ostalem je videti iz poročil, da so boji prišli nekako na mrtvo točko. Zdaj zavzame ta, zdaj druga vojska kako postojanko, iz katere se mora po daljšem ali krajšem odporu in bolj ali manj krvavih bojih zopet umakniti. Po vsem tem bi se dalo sklepati, da do velikih, res odločilnih bitk še ni prišlo. Po nekaterih znakih je sploh dvomljivo, če bodo na tem bojišču odločale velike bitke. Zlasti vzbuja ta dvom finski klic, da se bore v razmerju 1 proti 50. Taka borba, pa naj bo narod še tako junaški in požrtvovalen, pripelje prej ali slej številčno šibkejšega do izčrpanosti in s tem do katastrofe. To je neizprosni naraven zakon. Seveda pa lahko nastopijo čisto posebne in izjemne okoliščine: močna pomoč tujih čet, zaplet nasprotnika v vojne podvige na kaki drugi meji in podobno.

Vse te možnosti onemogočajo kakršne koli napovedi za bodočnost. Zato se moramo omejiti samo na skopo poročanje o trenutnem položaju.

NEMČIJA IN RUSIJA

O odnosih med Nemčijo in Rusijo prihajajo v svet najrazličnejše vesti, ki si med seboj pogostoma bistveno nasprotujejo in se ravna po tem, kakor se dviga ali pada barometer mednarodnih diplomatskih prizadevanj.

Med tem, ko z zapada stalno zatrjujejo, da se bore samo proti narodno-socialističnemu režimu v Nemčiji, pride iz drugih virov včasih kaka bolj ali manj določna vest, da si zavezniki prizadevajo, kako bi Nemčijo oddvojili od Rusije in se nato skupaj z njo postavili proti Rusiji. Prav te dni je krožila po časopisju prav v tem smislu vest o snovanju nekega novega protikomunističnega bloka.

Seveda je treba vse take novice sprejemati z veliko previdnostjo, ker je težko preveriti njih resničnost in zanesljivost. Kakor v vojnih poročilih, tako in še bolj deluje razna propaganda tudi v poročanju o diplomatskem delovanju.

Kljub vsem drugačnim poročilom se končno le zdi, da je zveza med Rusijo in Nemčijo trdna in ne kaže še nobenih vidnih ali celo usodnih razpok. To domnevo potrjuje rusko zadržanje, ki je s pogodbo o nemškem izkoriščanju gališke železnice brez hudih pretresljajev omogočilo Nemčiji neposreden dostop do romunskega petroleja, ki je danes za nemško vojsko življenjskega pomena. Zadeva je bila rešena zelo pre-

vidno, tako da ni bila čisto nič prizadeta Madžarska, ki živi v varstvu Italije, ta pa je še vedno zaveznica in prijateljica Nemčije. V tem oziru je rusko-nemška diplomacija dosegla pomemben uspeh, ki je tem tehtnejši, ako upoštevamo kočljivo zopleteni položaj na Balkanu.

O normalnih odnosih med Rusijo in Nemčijo pravi tudi Hitlerjev nedavni govor, v katerem ni bilo nobene besede o komunistični nevarnosti. To naglašajo tudi angleška, francoska in italijanska poročila.

General L. MEHLIS ima nalogo reorganizirati rusko armado na finskih bojiščih. General zastopa načelo brezobzirnega nastopa proti Fincem

V Moskvi se mudi sedaj pod vodstvom nemškega delegata Schnurrerja posebno nemško gospodarsko odposlanstvo z nalogo, da sklene z Rusijo novo trgovinsko pogodbo. Po dosedanjih poročilih so potekala pogajanja ugodno in so se baje že uspešno končala. Nova pogodba bo menda podpisana že v najkrajšem času.

Zadnja angleška poročila tudi zatrjujejo, naj bi Rusija čim prej končala vojno na Finskem. Nemci namreč po teh vesteh upajo, da bi šele potem lahko dobili več in izdatnejše pomoči od Rusije.

Po vseh teh znakih je torej več ko verjetno, da je nemško-ruska zveza še vedno trdna in utegne priti v bližnji bodočnosti še do ožjega sodelovanja med obema državama.

NEMŠKA OFENZIVA?

Po švicarskih poročilih so se zadnje dni ponovno vršile konference med poveljstvom nem-

ške vojne mornarice in nemškega letalstva. Teh posvetov se je osebno udeleževal tudi kancelar Hitler.

Po istih poročilih sklepajo, da Nemčija za najbližjo bodočnost pripravlja veliko ofenzivo na morju in v zraku.

Tudi madžarske vesti govore o bližnji nemški ofenzivi. Tako poroča neki madžarski list med drugim:

»Nemčija bo pomladi izvršila napad na vseh mogočih točkah in morda tudi na takih, ki se zde nemogoče. In na ta napad naj se pripravijo ne samo vsi sovražniki Nemčije, marveč tudi nevtralne države.«

DVA GOVORA.

Po daljšem času je 30. januarja zopet govoril v Monakovem kancelar Hitler. V svojem govoru je podčrtal, kaj je režim v sedmih letih, kar je na oblasti, že vse storil za Nemčijo in kako je zedinil ves nemški narod.

Med drugim je naglasil, da sta sedanjo vojno zakrivali Francija in Anglija, zlasti pa Anglija, ki je ščuvala Poljsko in s tem onemogočila miren sporazum med Nemčijo in Poljsko. Anglija je jamčila Poljski varnost in nedotakljivost njenega ozemlja, ko pa je nastala potreba, je Anglija nudila Poljski tako pomoč, da so nemške čete to državo lahko pregazile v osemnajstih dneh.

Končno je kancelar Hitler izrazil prepričanje, da bo Nemčija v sedanji vojni končno zmaga in se ne bo zanjo nikdar več ponovila nesreča, kakršna jo je zadela leta 1918.

Dan pozneje je v Londonu govoril angleški ministrski predsednik Chamberlain. Hitlerjevega govora se je dotaknil le mimogrede in je v glavnem podal samo poročilo, oziroma pregled o poteku dosedanje vojne na kopnem, na morju in v zraku. Trditve nemške propagande, da je Nemčija dobila nadoblast nad morji, je Chamberlain označil kot eno najbolj drznih trditvev nemške propagande. V celoti ima Anglija doslej doma, na bojišču in v dominionih en milijon 250 tisoč mož pod orožjem. Za topove, municijo in podobno je angleška vlada izdala od izbruha vojne pa doslej že za 36 milijard dinarjev naročil.

Chamberlain je podal tudi podrobno sliko o silnih in res velikanskih vojnih naporih imperija. Iz zanimivega poročila naj samo omenimo, da sedaj v Angliji sto tovarn izdeluje samo uniforme za fronto. Čevljev za vojsko izdelajo sedaj na mesec več kakor so jih prej vse leto. Vlada je prevzela tudi celokupno produkcijo volne v vsem imperiju za ves čas vojne in še za eno leto po vojni, da si tako zagotovi potrebne surovine za opremo angleške armade.

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE V LJUBLJANI obrestuje nove vloge po 4 - 5% ter daje kmetom ugodna posojila.

Predsednik poljske republike RATKIEWICZ in predsednik poljske vlade v Franciji, general SIKORSKI, pozdravljata prvega poljskega državnega predsednika, slavnega pianista PADEREWSKEGA, ki je sprejel predsedstvo poljske skupščine in slovesno prisegel, da ne bo več igral, dokler ne bo domovina zopet svobodna

Kmetška mladina

Gotna vas

Na svečnico smo imeli svoj redni občni zbor in položili obračun o delu v preteklem letu. Iz poročil posameznih funkcionarjev je bilo razvidno, da je Društvo kmetških fantov in deklet v Gotni vasi napravilo velik korak naprej za izobrazbo kmetškega človeka. Na občnem zboru je poročal zvezin tajnik tov. Ivan Nemeč, ki je istočasno predaval o debatnih večerih in pomenu debate za samoizobrazbo. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši in tovarišice: **Stanko Kobler**, predsednik, **Mrvar Stanko**, podpredsednik, **Avsec Vinko**, tajnik, **Mrvar Anton**, blagajnik. Odborniki so: **Kalčič Franc**, **Staniša Jože** in **Kavšek Justi**. Načelnik gospodarskega odseka je tov. **Mrvar Anton**, knjižničar **Avsec Vinko**. Revizorja sta: **Mihelčič Jože** in **Kalčič Jože**. Načelnik kmet. šport. odseka je tov. **Mrvar Stanko**.

Novo mesto

Okrožje kmetških fantov in deklet v Novem mestu je priredilo v nedeljo 28. I. 1940 uspelo tekmo smučarjev, ki je nadvse dobro uspela. Pri tekmovanju je bila zlasti živahna mlajša vrsta, ki je pokazala veliko volje in mladostne živahnosti v tem lepem zimskem športu. Na 8 km progi si je od starejših tovarišev priboril prvo mesto in naslov prvaka okrožja tov. **Viktor Mežnarič**, član društva iz Gotne vasi. Drugo mesto je zavzel **Avsec Vinko**, tretje **Osterc** iz Mirne peči, četrto tov. **Hrovat**. Od mlajših tovarišev si je priboril prvo mesto **Mrvar Joško**, drugo **Stročak**, tretje **Mišjak**, četrto **Hrovat** in peto **Dragman**. Okrožna smučarska tekma se bo ponovila.

Bizeljsko

Z velikim uspehom smo predpreteklo nedeljo igrali »Zadrego nad zadrego«, sedaj pa nameravamo igrati »Gosposko kmetijo«. Kar se tiče dramatike, hočemo času primerno postaviti našim ljudem na oder primerna dramatična dela. V pustnem času pridejo zaradi tega na vrsto predvsem šaloigre, sicer pa imamo na programu tudi resne in zanimive drame. V prvi pomladni sezoni pridejo na vrsto resnejše stvari, o katerih bomo naknadno poročali.

Šulinci

Po zadnji naši dramatični prireditvi, ki jo je vprizorilo Društvo kmetških fantov in deklet v Šulincih, smo sedaj zaprosili Zvezo, da nam pošlje kakšno drugo primerno dramo ali igro. Pripravljamo se tudi za Gubčevo proslavo, ki naj prikaže prvega ljudskega borca za pravice širokih plasti naroda. Imamo sicer s prosvetnim delom težave, ki jih pa rade volje prenašamo, ker vemo, da je samo v trdi borbi in trpljenju uspeh.

Dopisi

† Ana Trinkaus-Potokarjeva

Na Kalu pri Šentjanžu na Dolenjskem so pokopali pred kratkim 85letno posestnico Ano Trinkausovo. Njen pogreb je pokazal, koliko spoštovanje je uživala rajnkaj. Bila je vzor žene, matere in gospodinje. Udovela je pred več kot tridesetimi leti in je vodila sama s petimi otroci veliko posestvo in domačijo v vzornem redu. Znana je bila po svoji gostoljubnosti in je slovela kot izvrstna kuharica. Poleg svojih otrok je skrbela tudi za tuje sirote in jim pomagala na vse načine. Eden izmed sinov je umrl, drugi je v Ameriki, eno hčerko je omožila doma, pa ni imela sreče z zetom. Po nekaj letih ga je pobrala smrt in prav tako drugega zeta, ki je poročil najmlajšo hčerko. Pokojna ni nikoli tožila, ampak delala iz dneva v dan, iz leta v leto in pokazala vsem sosedom, kaj lahko napravi tudi

sama žena, če je skrbna in pridna. Upajmo, da je našla zaslužen mir poleg svojega moža in sina in da ji bo sladak počitek tam na Šmarni gori. Naj bo blagi Potokarjevi mami ohranjen od vseh, ki smo jo poznali, spoštovali in radi imeli, hvaležen spomin! B. R.

„Bajtarjeva hči“ v Borovnici

V nedeljo, 11. februarja t. l. ob pol 4. uri popoldne vprizori delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« v delavski dvorani v Borovnici krstno predstavo igre »Bajtarjeva hči«, katero je zdramatiziralo kmetško dekle Marija Severjeva z Dolenjskega. Igra je posneta iz kmečkega življenja in je zelo lepa. Vabimo vse naše prijatelje in tovarišice, da se igre v čim večjem številu udeležite. Iz Ljubljane je zelo ugodna zveza. Vlak odhaja ob 1.45 in se vrača ob pol 10. uri zvečer. Omeniti moramo, da se avtorica osebno udeleži krstne predstave. V nedeljo bomo videli, da zna tudi kmetško dekle nekaj ustvariti.

Domoljub noče na volitve

Podeželsko glasilo JRZ »Domoljub«, ki mu naši kmetje tudi drugače pravijo, se z vso vneumno zavzema za odložitve volitev v narodno skupščino. Potem ko je potočil nekaj krokodilovih solz za Stojadinovićevo narodno skupščino, ki je morala zginiti kot največja ovira narodnemu sporazumu, modruje o avtonomiji, široki samoupravi in samostojni Sloveniji, ki da jo je SLS vedno zagovarjala v Beogradu in da je treba zaradi enakopravnosti dati Slovincem isto, kar so dobili Hrvati, češ da morajo veljati paragrafi ustave prav tako za Slovence, kakor za Hrvate. Zato naj se volitve odlože, kajti svoboda in demokracija nista tako važni spričo oblasti, ki jo nudi nova ureditev banovine.

Hrvati so se borili več kot deset let. Plod te težke opozicijske borbe je lansko leten sporazum. Ko je dr. Maček napravil sporazum, je bil ne-

D. F.:

Bajtarjem zemljo

Če bi vsakemu pustili, kot je bilo rečeno 15 do 20 ha gozda, bi prišlo dosti bajtarjev do gozda.

Gotovo boste vprašali, kaj je bilo z onimi 190 veleposestvi, ki jih sploh razlaščali niso. To so zemljišča, ki jih delimo v tri vrste:

1. Veleposestva, ki niso prišla pod agrarni udar, ker imajo ali manj kot 75 ha obdelovalne zemlje (njiv, sadovnjakov, travnikov, vinogradov), ali manj kot 1000 ha gozda. Njihova ponovna razlastitev bi prinesla pomoč tisočim!

2. Veleposestva, ki niso prišla pod agrarni udar, ker so potrebna ljudski prosveti in gmetni potrebi. Teh bi bilo kakih 30 po številu. Sem je prištevati kmetijske šole, banovinska posestva, ki so potrebna za kobilarne in žrebčarne, za gojitev vzornega mlekarstva. Potem pa še zemljišča za razne bolnišnice, sirotišnice in podobne državne zavode. Te je treba pustiti.

3. Veleposestva, ki niso prišla pod agrarni udar¹, ker so pri njih ugotovili, da so potrebna za »vzdrževanje agrarne in mlekarke industrije, ... za gojišče semena, za pridelovanje sladkorne pese in drugega industrijskega rastlinja itd.« Lastniki teh zemljišč so gotovo uvideli, ko so uvedli na svoji posesti kako industrijo ali ustanovo², da se da z njo zaslužiti lepe de-

narce in z njo se da zagovarjati svojo neoskrnjeno lastninsko pravico. Zanje je to nekaj obrambni zid, ki jih krije in dela nedotakljive. Tako govoré: »Jaz, ki na svoji žagi zaposlujem delavce in gojim umno kmetijstvo, pa bi pustil razlaščati imetje!« Tudi on se bo skliceval na svojo pravico, ki pa ni prava, ampak skriva pod seboj osebne koristi, skrb za lastni žep. No, pa mi povejte, kdo si ni z industrijo na lastni zemlji dobro postlal?

Za mlekarstvo industrijo, za vzrejevališče živine, za kobilarne, za vse to si ni treba pridržati ogromne komplekse! Zemlja teh kmečkih industrijalcev na obdelovalni zemlji naj se razdeli med revne pridobitelje. Industrijo, ki bi se nekoliko omejila, naj privzamejo zadnje pod nadzorstvom države v skrbstvo, novi posestniki naj bi pa po svoji moči pripomogli za nadaljnje uspevanje ustanove. Če to ne bi bilo mogoče, pa bi v delo pritegnili premožnejše kmete. Pri tem bi bilo treba mnogo naporov, proučevanj in dobre volje. *Vsekakor pa je boljše, da imajo vsi splošno korist, kakor pa sedanje drobtine, ostalo pa pobere lastnik.*

Bolj zamotano ej vprašanje, kako bo z lesno industrijo, če se obsežni ostali gozdovi razlaste, kajti takih veleposestev³ je več. Pri razpustu lesnih žag bi izgubili delavci službe in nov križ bi nam bil na ramah!

Ne strašite se preveč! Tako hudo pa tudi ni s to zadevo. Najzadovoljivejše bi se rešilo tako nekako: Kjer je nad 50 delavcev in osta-

lega osebja na tej ali oni lesni žagi ali podobni industriji za les, naj se na podlagi svobodnega dogovora in sporazuma okoliškega bajtarskega prebivalstva in delavstva (dvetretjinska večina naj odloča brez kakšne agitacije!) odredi: *ali se obrat omeji vsaj na četrtnino in temu primerno razlasti veleposestniku in lastniku obrata polovica gozdov (s tem promet obrata ne bi dosti upadel, kajti novo nastali posestniki naj bi se pravno obvezali, da bodo dali rezati les v graščinsko žago) ali pa naj se podjetje razpusti in podeli interesentom gozдна zemljišča.*

Kjer pa je na žagi manj kot 50⁴ delavcev, naj se obrat kratkomalo opusti in razdeli gozdove, razen če zavzemajo delavci in okoliški ljudje nasprotno stališče. Bajtarji ne bi kot miloščino dobivali brezplačna nakozila za drva in steljo (a to sedaj le na gozdnih posestvih pod začasno državno upravo, drugje nel), ampak bi bili svoji s podeljeno lastnino.

Pride sedaj najvažnejše vprašanje. Ali naj interesi plačajo celo odkupnino, ali z ozirom na njih potrebo in težek položaj samo odškodnino? Vsak človek, ki le malo pozna razmere naših bajtarjev in brezposelnih »kvartirjevcev« bo priznal, da še misliti ni, da bi zmogli v primeru ponovne razlastitve *naenkrat plačati normalno odkupnino*. Misel, da bi priskočila na pomoč država ali kakšna kmečka zadruga s tem, da bi jim dala brezobrestna posojila je sicer dobra, človekoljubna, a tvegana. Poleg zemljišča in skrbi kako si bo postavil dostojno hišo in gospodarsko poslopje, bi moral pridobitnik imeti na glavi še dolg. (Se nadaljuje)

⁴ Za tistih 50 delavcev bi se že poskrbelo.

¹ Čeprav so imela več kot 1000 ha gozda ali 75 ha obdelane zemlje. Ostal jim je agrarni supermaximus.

² Ki je v nekem oziru koristna.

³ To so izrazito gozдна veleposestva, n. pr. Windischgrätzovo v Planini (okraj Logatec), veleposestvo Henrika in Irene Folter iz Jurkloštra.

sporen predstavnik vseh, pa prav vseh Hrvatov, celega hrvatskega naroda. To zaupanje si je pridobil s svojo dosledno politiko.

Dr. Maček ni delal nobenih kompromisov z diktaturo in nasiljem. Dr. Maček je vztrajal dosledno pri svojih zahtevah in šel skozi vse muke in trpljenja, ki jih je ta borba zahtevala. Sadovi take borbe so bili doseženi s sporazumom in njegovi naporu kronani z ustanovitvijo banovine Hrvatske.

Ustanovitev banovine Hrvatske mora odobriti še narodno predstavništvo, ki ga bodo tvorili pravi predstavniki srbskega in slovenskega naroda. Ti pravi predstavniki srbskega in slovenskega naroda bodo imeli tudi pravico in legitimacijo slično kakor dr. Maček, da bodo razgovarjali in odločali o srbski in slovenski banovini. To se samo po sebi razume

Očitki vseslovanstva

Glasilu italijanskega maršala Balba je nedavno objavilo uvodnik, v katerem naglašala, da je Rusija izigrala Nemčijo. Pustila jo je popolnoma na cedilu. Nemčija ne prejema od Rusije nikakih življenjskih potrebščin, ne železa, ne petroleja, kljub temu, da je poteklo že dobrih pet mesecev, odkar je bila sklenjena trgovinska pogodba med obema državama.

Nadalje pravi list, da Stalin nadaljuje staro carsko vseslovansko politiko in bi rad poskusil čez Balkan prodreti do Sredozemskega morja, toda tu sta mu zastavili pot Italija in Turčija.

Iz naših krajev

× **Rubežni v Sloveniji.** V letu 1939. je bilo po vsej Sloveniji 67.757 sodnih rubežni. Predlanskim jih je bilo 71.897.

× **Pomanjkanje zdravnikov na deželi** se občuti posebno v Južnih delih naše države. V Jugoslaviji izvaja svojo zdravniško prakso okrog 5330 zdravnikov. Od teh je nastanjenih po vaseh na deželi le 800, vsi drugi pa so v mestih. Redko kdo hoče na deželo in v mnogih krajih ni potrebnih pogojev za nastanitev zdravnika. Dobra zdravstvena politika bi morala te nedostatke odpraviti.

× **Siromaštvo sovražnik kulture.** V Bački Topoli so kaznovale šolske oblasti 800 roditeljev ker niso pošiljali svojih otrok v šolo zaradi siromaštva. Otroci niso imeli niti obleke niti obutve. Politične oblasti pa so kazni razveljavile in odredile, da morajo občine otroke obleči in obuti, da bodo mogli hoditi v šolo.

× **Škofovska konferenca v Zagrebu.** Odbor jugoslovanskega episkopata je imel pretekli teden v Zagrebu konferenco, ki se je je udeležil tudi ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

× **Batove tvornice v Borovu** zaposlujejo nad 6500 delavcev. Tvornice izdelujejo gumijaste izdelke za bicikle, gumijaste preproge, plinske maske, kremo za obutev in vsak teden 200 tisoč parov čevljev. V Jugoslaviji ima tvornica 600 prodajal. Letošnja pomlad bo dograjena tudi v Ljubljani nova velika palača Bate. V Borovu so bile tvornice Bate zgrajene šele 1932. V nekaj letih je doživela Batina proizvodnja silen razmah, ki ga le redko zaznamuje kako podjetje.

× **Pomanjkanje učiteljskih učnih moči.** Prosvetno ministrstvo potrebuje 1450 učnih moči, da ne bi ostalo veliko število šoloobveznih otrok brez pouka. Ker pa absolviranih učiteljskih ni, je prosvetno ministrstvo pozvalo absolvirane visokošolske modroslovnih fakultet, naj se priglase za ljudskošolske učitelje. Teh je namreč preko tisoč brezposelnih. Ministrovemu pozivu se je odzvalo samo 11.

× **Delež Slovenije na javnih delih.** V letih 1936—1938 je država izdala za javna dela skupno 1.255 milijonov din. Od te svote je dobila Slovenija 2% ali 25 milijonov.

× **Samomor senatorja.** Na Cetinju je izvršil samomor imenovani senator, brigadni general v pok. Peter Martinović.

× **Dalmatinski vinogradniki** so na svojem zborovanju v Splitu zahtevali ukinitve trošarine na vino po vsej državi, prodaja in predelava vina pa naj se organizira na zadružni podlagi.

× **Davčne utaje.** Finančno ministrstvo je odposlalo v Pirot posebno komisijo strokovnjakov, ki bodo pregledali poslovne knjige tovarne »Tiger«. Komisija je ugotovila, da je tovarna utajila za 10 milijonov dinarjev davkov. Lastnik tovarne je bil bivši dr. Stojadinovićev poslanec Dimitrije Mladenović. Takih preiskav bi bilo treba napraviti še pri drugih Stojadinovićevih prijateljih, pri katerih se bo verjetno našlo še marsikaj, kar ni v skladu z zakonom

Mlin na 4 kolesa in ugoden prostor za žago je na prodaj v Podturnu pri Dolenjskih Toplicah.

Vprašajte pri Kmetiski posojilnici v Ljubljani.

× **Iz legije koroških borcev.** Ker poteka prijavni rok za podelitev spominske kolajne na borbe za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije 1918—1919, pozivamo ponovno vse borce, ne glede na to, ali so že organizirani v legiji, naj se takoj zglase v naši društveni pisarni na Cankarjevem nabrežju št. 7-I. v času od 8. do 11. ter od 14. do 19., kjer bodo prejeli vsa zadevna navodila. V interesu vseh bivših borcev je, da smatrajo naš poziv kot nujen in važen, ker deluje legija v vsakem pogledu v dobro borcev, ki so se svoječasno borili na severni meji. Spominska kolajna je prvo vidno priznanje domovine, na podlagi katerega bo mogla naša društvena uprava delati še naprej v korist vseh, ki so pri legiji včlanjeni. — Glavni odbor LKB.

PRVOVRSTEN

bohinjski sir

v vsaki množini razpošilja po ugodnih cenah

HODNIK JANKO

gostilničar in mesar

SREDNJA VAS V BOHINJU

× **Naš Tržič** je najbolj industrializiran kraj v Jugoslaviji. Število prebivalstva, zaposlenega v industriji in obrti, znaša 80.8 odstotkov. Na drugem mestu je Stražišče s 65.5 odst. Nato slede Jesenice, Kragujevac, Leskovac, Kranj, Zenica itd.

× **V Jugoslaviji obratuje 16 pivovarn,** ki so lansko leto proizvedle 370.000 hl piva, to je za 23.000 hl več kot predlanskim. Pred 10 leti je znašala produkcija piva v naši državi 750 tisoč hektolitrov.

JAVNA DRAŽBA

Na Pijavi gorici pri Kandaretu se bo prodalo v nedeljo 18. II. 1940 ob 13. uri

NA JAVNI DRAŽBI

posestvo po parcelah, hiša z gostilno, trgovino in trafiko.

× **Papirni industriji** v Jugoslaviji je pričelo primanjkovati celuloze za izdelovanje papirja. Občutno pomanjkanje časopisnega papirja se čuti v Beogradu. Jugoslovanske papirnice izdelajo letno okrog 17.000 ton papirja. Iz Nemčije in iz Slovaške dobivamo letno okrog 20.000 ton celuloze, čeprav bi naše tovarne z lahkoto krile vso domačo potrebo. Celuloza se izdeluje iz lesa in tega v Jugoslaviji ne manjka.

× **V tovarni aluminija** v Lozovcu pri Šibeniku so naložili devet vagonov aluminija, ki ga bo prepeljal italijanski parnik na Japonsko.

× **Lanski pridelek vina v Sloveniji.** Na površini 27.244 ha so naši vinogradniki pridelali lansko leto 448.017 hl vina. Pridelek na en ha je torej znašal 16.5 hl. Lanski pridelek je bil nekoliko večji od predlanskega.

× **V Tržiču** je bila ustanovljena nova družba »Trio«, ki namerava zgraditi tovarno čevljev. V Tržiču je že znana tovarna čevljev »Peko«.

× **Bata** namerava zgraditi v bližini Valjeva tovarno za izdelavo plinskih mask in raznih gumijastih predmetov.

× **Konec prejšnjega tedna** je bil obnovljen ves železniški promet na področju zagrebske železniške direkcije. Obnovljen je bil tudi pošt-ni promet z Dalmacijo, ki je bil več dni prekinjen zaradi zapadlega snega.

× **Maščevanje moža.** V Djakovici je musliman Hasan Džapa razsekal svojo ženo in njenega ljubimca Mohameda Nuzmubera. Možu so prišle do ušes govornice, da ga žena vara. Nekega večera se je skrtil v omaro in čakal. Res je prišel Mohamed Nuzmubera k njegovi ženi. Mož je planil s sekiro na nju in ju razsekal na kose. Po končanem zločinu se je vsedel poleg obeh trupel in si prižgal pipo. Zjutraj se je sam javil orožnikom.

× **V Šibeniku** so v polnem teku priprave za dvig naše vojne ladje »Ljubljana«, ki se je nedavno potopila, zadevši na ostre čeri.

× **V Zagrebu** so razširjene vesti, da bo v kratkem prispel tja italijanski prosvetni minister Bottai, ki bo poglobil stike med hrvaškimi in italijanskimi kulturnimi ustanovami.

× **Banski svet** za dravsko banovino je sklican za 12. februar 1940. Banski svet bo sprejel banovinski proračun za l. 1940-41.

Iz tujine

× **V Slavonski Požegi** je bil aretiran uradnik mestne policije, ker je potvarjal razne potne liste in jih izdajal zlasti za potovanja v Nemčijo po 500 do 1000 din. Ob tej priliki je prišla preiskovalna komisija na sled še drugim nerednostim. Občina je oškodovana za najmanj 2 milijona din.

× **Amerika gradi ladje.** Minister za mornarico Združenih ameriških držav Edison je zahteval na seji pomorskega odbora kredit v znesku 1300 milijonov dolarjev za zgraditev vojne mornarice. Poleg dveh ladij po 45.000 ton bo zgrajena tudi ogromna vojna ladja s 50.000 tonami in več križark po 14.000 ton.

× **V Rusiji draginja.** Ameriško časopisje poroča, da je nastalo v Rusiji, zlasti v glavnih mestih ter industrijskih krajih, pomanjkanje živil, zaradi česar so se cene dvignile za 30 odst.

× **Promet na nemških železnicah** se je danes tako povečal, da je pričelo primanjkovati vagonov in da išče Nemčija pri sosednjih nevtralnih državah vagonov. Obrnila se je na Belgijo, Holandsko in Italijo za vagonov, ki jih Nemčija nujno potrebuje.

× **Ameriška vojna industrija** ima zlate čase, odkar je izbruhnila v Evropi vojna. Vojujoče države, ki ima zlato, in to sta predvsem Anglija in Francija, naročajo pri ameriški vojni industriji take količine orožja, da ga komaj izdeluje v dogovorjenih rokih. Oktobra lanskega leta je bilo naročenega orožja za 120 milijonov dolarjev, v novembru so se naročila povečala že na 500 milijonov dolarjev. Anglija sama razpolaga v ameriških bankah za okrog 6000 milijonov dolarjev dobroimetja. Vse te milijarde bodo uporabljene za nabavo orožja. Francija razpolaga z nekoliko manjšim dobroimetjem v Ameriki, a tudi ta denar bo ostal tam, v Francijo bodo pa prišla letala in drugo orožje.

× **Težko ranjene finske vojake** bodo odpeljali na Švedsko in jih tam razmestili po bolnicah, ker niso varni pred ruskimi letalci v finskih bolnicah.

■ **Sovjetska letala bombardirajo finska mesta tudi ponoči.** S pomočjo padobranov mečejo rakete in osvetlujejo prostor pod seboj. V teku enega tedna so vrgli ruski bombniki 6667 bomb na finska mesta. Število človeških žrtev je primeroma malo na finski strani.

■ **Šiljk.** Posebno velik naval pošiljk je bil o Božiču.

■ **V Švici** je umrl bivši predsednik švicarske republike Josip Motta v starosti 69 let. Petkrat je bil izvoljen za predsednika zvezne republike. Bil je tudi časten predsednik Društva narodov.

■ **Med Moskvo in Berlinom** se je pričel redni letalski promet. Prvo nemško letalo je prispelo v Moskvo kljub mrazu in neugodnemu vremenu brez nezgode.

■ **Angleški rušilec »Exmouth«** je zadel ob mino in se potopil. Uničena je bila tudi posadka. To je že drugi rušilec ki ju je Anglija izgubila v enem tednu.

■ **Italijani in kava.** Ker je Italija prepovedala uvoz kave iz inozemstva, da bi prihranila devize, so pričeli pošiljati italijanski izseljenci iz Argentine in Urugvaja v malih zavojčkih po 5 do 10 kg kave domov. Na ta način je prišlo v Italijo na vagoni kave. Razpošiljalnice v Argentini so bile z odpremo zavojčkov tako obremenjene, da nekaj časa sploh niso sprejemale po-

■ **Italijanski prostovoljci** so že prispeli na Finsko in se udeležujejo bojev. Med prostovoljci se nahajajo v prvi vrsti letalci.

■ **Iraški finančni minister**, na katerega je bil izvršen atentat, je podlegel poškodbam. Na ministra je streljal odpuščen policijski uradnik.

■ **Japonsko-ruska pogajanja**, ki so bila v Harbinu za razmejitev med Zunanjo Mongolijo in Mandžurijo, so bila prekinjena. Izgleda, da se pogajanja sploh ne bodo več nadaljevala, ker niso mogli priti v nobeni točki do soglasja.

■ **V mehiškem mestu Tolceku** je šofer potniškega avtobusa polnil v tank bencin. Bencin se je vnel in ogenj je hipoma zajel ves avtobus. Zgorelo je 32 potnikov, le trije so se rešili.

■ **Ruski bombni napadi.** Poveljnik oddelkov za zaščito finskega civilnega prebivalstva je izjavil, da so ruska letala od začetka vojne izvršila 650 bombnih napadov na finska mesta izven vojnega območja. Letala so vrgla okrog 21.000 bomb. Skupno število mrtvih med civilnim prebivalstvom znaša 704. Finci so od začetka vojne sestrelili okrog 300 ruskih letal.

■ **Letalska oporišča** grade Nemci na otoku Sylt v bližini danske meje. Zgradili so hangarje za bombna letala in skladišča za letalsko municijo. Vse to je zgrajeno seveda pod zemljo.

■ **Na Nizozemskem** se je ustanovila posebna družba za dviganje ladij, ki so bile med špansko državljansko vojno potopljene v zalivu Sv. Simeona. To so bile inozemske ladje, ki so imele za 200 milijonov nizozemskih goldinarjev zlata in srebra v svojih blagajnah. Družba računa, da bodo ladje v treh letih dvignjene.

Sejmi

12. februarja: Radeče/Zdm., Motnik, Središče
13. februarja: Kamnik, Ormož, Ljutomer, Maribor, Dolnja Lendava
14. februarja: Dob/Kamniku, St. Lambert, Zirovnica, Žalec, Celje, Ptuj, Trbovlje, Brežice, Polnikva, Sevnica/Savi
15. februarja: Trbovlje, Turnišče, Bogojina
16. februarja: Maribor, Sedlarjevo v Polju, Dolnja Lendava
17. februarja: Brežice, Celje, Trbovlje.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 50 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

„EKONOM“

r. z. z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. **Mlevske izdelke:** pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga** vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo **glavno zastopstvo** za Slovenijo operkarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

Razne vrste

zdravilnih zelišč

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

KMETIJSKA DRUŽBA r. z. z o. z., LJUBLJANA
Novi trg 3

Zahtevajte informacije — pošljite vzorce in ponudbe

Navzlic podražitvi usnja
proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni
kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, MIKLOŠIČEVA CESTA 12
nasproti hotela »Uniona«

Laneno olje, firnež, barve,
lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spada-
joče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi
najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo,
lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica
v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu —
Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257
Brzobjav: „Kmetškim dom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!